No. 3. 1837.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws-Blad.

Woensdag 4 *Januarij*

F R A N K R IJ K.

PARIJS DEN 31STEN DECEMBER.

Het bestuur schijnt eene buitengewone werkzaamheid in 't werk te stellen om de medepligtigen van *Meunier* te ontdekken, vooral om op het spoor der geheime genootschappen te komen, die het gouvernement onophoudelijk belagen, zonder dat men tot nog toe derzelver bestaan heeft kunnen ontdekken. Men weet, dat de verstandelijke vermogens van *Meunier* maar weinig ontwikkeld zijn en hij zich ligtelijk laat vervoeren. Welligt heeft men van deze zijne heerschende neiging partij kunnen trekken, om verklaringen uit hem te krijgen. Sedert drie dagen laat men in de gevangenis al zijne familie-betrekkingen toe, wier verschijning hem beweegt tot het geven van eenige verklaringen. Op deze wijs is men reeds tot vrij belangrijke ontdekkingen gekomen. Men heeft zijn naam gevonden op eene lijst van leden eens geheimen genootschaps, welke voor eenige maanden de policie in handen viel, en hij zelf bekent deel van dat genootschap te hebben uitgemaakt. Zoo gezegd wordt moesten de nieuwelingen, die in die vereeniging opgenomen werden, de verschrikkelijkste proeven ondergaan, opdat men zich van derzelver stilzwijgenheid en gehoorzaamheid verzekerd konde achten. *Meunier* zou reeds lang tot dat genootschap hebben behoord, en hij zulks zelfs in een verhoor aan de heeren *Pasquier* en *Zangiacomi* hebben verklaard.

De aanslag van 27 December heeft tot buitengewone onderzoekingen, van de zijde der policie, aanleiding gegeven. Meer dan 100 mandaten van huiszoeking zijn afgegeven; de arrestatien zijn echter in evenredigheid minder. Gisteren werden in een rijtuig nog acht personen, zoo men zegt leden van geheime genootschappen, naar de prefecteur van policie gebragt.

Een der ministeriele bladen berigt heden morgen, dat het gouvernement voornemens zoude zijn, bij de kamers spoedig een ontwerp tegen de geheime genootschappen in te dienen. Men zegt dat op het ministerie van justitie zich daarmede reeds bezig houden.

— Door de kamer van afgevaardigden zijn heden in hare bureaux de leden voor de commissie van het adres van antwoord benoemd en wel de heeren *Hebert*, *Thil*, *Piscatory*, *Hervé*, *Calmon*, *Thiers*, *Wustemberg*, *St. Marc Girardin*, *Jarqueminot*. Naar het *Journal des Débats* te oordeelen zou het ministerie met den uitslag dezer keuzen wel te vreden zijn. Bij de discussien in de bureaux schijnt de spaansche kwestie alleen tot eenige ernstige woordenwisseling te hebben geleid; vele leden der tierspartij ook niet voor eene tusschenkomst gezind zijnde, viel daardoor de meerderheid te gemakkelijker in den zin van het ministerie. In sommige bureaux schijnt men zich beklaagd te hebben, dat in de openings-aanspraak geene melding was gemaakt van den jongen *Napoleon*. Enkele andere incidentele kwestien werden opgeworpen, doch de zaak der tusschenkomst scheen de leden het meest bezig te houden.

— Men heeft thans eindelijk berigten uit Spanje gaande tot den 24sten. De wet waarbij aan het gouvernement buitengewone volmagt wordt verleend om de openbare rust te kunnen handhaven, was reeds in volle werking. Dezelve was door den Ajuntamiento met trompetgeschal op de openbare plaatsen van Madrid afgekondigd, en reeds was bij eene ministeriele order aan de plaatselijke autoriteiten voorgeschreven, om lijsten op te maken van al de vreemdelingen die zich in Spanje ophouden, met aanduiding van de beweegredenen van hun verblijf en hun zedelijk gedrag. Te Madrid dacht men, dat daar alleen een honderdtal personen, tot de geexalteerde partij behoorende, onmiddellijk zouden gebannen worden.

De cortes zetteden hunnen arbeid voor de herziening der constitutie voort. In de zitting van den 24sten waren onder anderen de beide volgende beginselen aangenomen.

„ De koning zal de cortes jaarlijks bijeenroepen.

„ De koning kan de cortes prorogeren, schorsen en ontbinden. In het laatste geval moet hij onmiddellijk nieuwe cortes bijeenroepen binnen eenen zekeren bepaalden tijd."

Bij de bepalingen der constitutie van 1812 had de koninklijke magt de volmagt niet voor de ontbinding der kamers. De wijzigingen die de cortes thans in die constitutie maken, naderen steeds de, bij de andere Europesche constitutionele mogendheden bestaande, instellingen. Die wijzingen worden doorgaans met de meerderheid van twee derde der leden aangenomen, en het wordt door sommigen voor iets opmerkelijks gehouden, dat men in eene kamer, die onder den invloed eener ultra-liberale en militaire beweging tot stand kwam, zooveel bewijs voor eene overhelling tot gematigde beginsels aantreft.

Ofschoon men het er thans voor hield, dat de bewindslieden met de magt hun verleend, te Madrid wel de rust zouden kunnen handhaven, werd het twijfelachtig geacht, dat op andere aanzienlijke, doch verwijderde punten, de genomen maatregelen een even gewenscht gevolg zouden hebben. Vooral is men te Madrid bezorgd geweest voor Barcelona, welke stad, toen de voorstellen van het ministerie bij de cortes aanhangig waren, krachtig tegen dezelve geprotesteerd heeft. Met der daad schijnen de hevige liberalen te Barcelona, eene poging tot opstand of, ten minste tot eene revolutionnaire beweging, te hebben beproefd, maar de goede houding der municipale garde, van den handel en een der nationale garde, schijnen ook nog ditmaal den revolutionnairen geest te hebben in toom gehouden, en de rust te hebben kunnen bewaren.

De loting van de nieuwe ligting van 50,000 man werd in bijna alle provincien geregeld voortgezet.

Omtrent den staat der Spaansche financien houdt de bijzondere correspondentie de volgende bijzonderheden, naar aanleiding van het onlangs door den heer *Mendizabal* aan de kamer aangeboden budget over 1837. Het deficit voor dit genoemde jaar beloopt de geweldige som van een milliard zeven en negentig millioenen, eene som die eigenlijk nog grooter moest worden geacht, aangezien de geraamde inkomsten door den minister te hoog waren opgegeven. Het was overigens onbetwistbaar, dat zoo lang de junta's en andere corporatien van gelijken aard bestonden, de staatsinkomsten verspild en aan den lande onttrokken zouden worden, zoodat men rekenen kon, dat slechts de helft van hetgeen opgebragt wierd, in de schatkist kwam. Bij het door den heer *Mendizabal* overgelegd budget, ontbrak voorts de aanduiding van het op den oogenblik reeds bestaande deficit, dat verbazend moet zijn; evenmin had hij aangewezen, door welke middelen hij het te kort van 1837 dacht te dekken. Bij hetzelve wordt onder anderen aangevraagd voor de amortisatiekas eene som van 340 millioen realen; voor het leger wordt 900 millioen aangevraagd. De beide deficitten zullen omtrent *twee milliards* bedragen. De heffing der gedwongen leening gaat moeijelijk voort. Men heeft dezer dagen de lijst publiek gemaakt dergenen, die voor de betaling van den eersten termijn zijn achterlijk gebleven, en met leedwezen heeft men ontwaard, dat de bank van St. Ferdinand aan het hoofd vermeld stond. Nu zijn er vier termijnen, binnen welke de storting moet geschieden.

Wat de gesteldheid met de zaken van den oorlog aanbelangt, het gerucht had den 24sten zich te Madrid verbreid, dat de generaal *Evariste San Miguel* het voorbeeld van *Alaix* had gevolgd, en met zijne afdeeling naar Saragossa teruggekeerd, geweigerd had den generaal *Quiroga*, die hem naar de bevelen van het bewind te Madrid vervangen moet, te ontvangen en de gehoorzaamheid aan het gouvernement opgezegd had. Wel wist men, dat de generaal *San Miguel* niet in de beste verstandhouding met de bewindslieden stond, maar of hij het zoo ver zoude laten komen betwijfelde men. Wat *Alaix* betrof, deze schijnt zich geheel in oppositie tegen het bestuur te hebben gesteld; hij zou op de aanmaningen van het gouvernement geantwoord hebben, dat hij geene bevelen van eene factie gelijk het gouvernement was, wilde ontvangen. Men was te Madrid niet vreemd van het vermoeden, dat *Alaix* in zijne oproerige houding door den opperbevelhebber van het leger in het Noorden in 't geheim gestijfd werd.

Voor het overige beschouwt men dat de zaak der constitutionelen, wat de militaire operatien betreft, in den laatsten tijd niet te zijn achteruit gegaan. De provincien zijn verlost van de vernielende togten der benden van *Gomez* en *Cabrera*. Bilbao schijnt vol te houden, in weerwil van de pogingen der karlisten, die door de tegenwoordigheid van *Espartero*, schoon deze weinig beslissends onderneemt, toch belet worden al hunne krachten tegen de stad in werking te brengen; men houdt het dan ook voor waarschijnlijk, dat, zoo de stad niet door gebrek zich tot de overgave gedrongen ziet, de karlisten ten laatste wel genoodzaakt zullen zijn, het beleg geheel op te breken.

De *Moniteur*, van den 1sten, houdt een berigt, dat een persoon welke den 28sten te Baijonne van Bilbao was gekomen, verzekerde, dat *Espartero*, na een vrij bloedig gevecht, den 25sten te Bilbao was binnen gekomen; dat de karlisten een deel hunner artillerie verloren hadden, en dat don *Carlos* te Villa Franca was gekomen.

— Ter beurze van heden hebben de fondsen zich wel staande gehouden, ter zake der bevestiging dat de bank 10 à 15 millioenen voorschiet, om bij de likwidatie den koers staande te houden; bij

het einde der beurs had er echter eenige neiging tot daling plaats. De spaansche fondsen blijven steeds op denzelfden prijs. Het actief deed 20⅝, ¾; in de portugeesche fondsen was eenige daling merkbaar, waarvan de reden echter niet kon gezegd worden, daar er geene tijdingen uit Lissabon waren.

Heden (31 *December*) waren genoteerd: 5 pCt. 108,05; 3 pCt. 79,10; Nap. renten 97,20; Sp. Ardoin 20¾; Pass. 5⅝; Rom. L. 100⅞.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 31sten December.

— Ook in verscheiden streken van Duitschland heeft op de beide Kersdagen een hevige noordoosten storm veel schade aangerigt. In het Hanoversche is de gemeenschap tusschen verscheiden plaatsen, ten gevolge van de veelvuldige sneeuw die gevallen is, gestremd geweest. De tusschen Kassel en Coburg rijdende diligence is den 25sten door den storm geheel omvergeworpen.

— Te Weenen duren de feesten steeds voort, die er ter gelegenheid van het huwelijk der aartshertogin *Theresia* met den Koning van Napels gegeven worden. — Ook de nieuwe turksche gezant te Weenen heeft den 25sten een groot feest gegeven, ter gelegenheid van den geboortedag des Sultans. De voorgevel van zijn hôtel was daarbij geheel verlicht, terwijl boven den ingang met groote letters de woorden *Sultan Mahmud II* prijkten. De hof- en staatsbeambten, het diplomatiek korps en de hooge adel waren op het feest tegenwoordig, waarbij de vorstin *von Metternich* de honneurs waarnam.

— Berigten uit Konstantinopel tot den 7den December houden het volgende:

De sultan is op den 3den op de Oostenrijksche stoomboot *Maria Dorothea* van zijn uitstap naar Nikodemien in de hoofdstad teruggekeerd, na aldaar het merkwaardigste in oogenschouw te hebben genomen. Het is het eerste voorbeeld dat een turksche beheerscher zich voor eene dergelijke vaart van een vreemd schip bedient. De Russische gezant *von Butenieff* heeft heden eene audientie bij den Sultan gehad, om hem des Keizers antwoord op de betuiging van deszelfs deelneming wegens het den Keizer overkomen ongeval te betuigen. — Volgens de begeerte van den Sultan zullen voortaan de hooge Staatsbeambten zich van Europesche rijtuigen bedienen, zoo wanneer zij zich naar het paleis, of naar hunne kanselarijen begeven. De pest was eenigzins verminderd. — De berigten over Servie wordt verzekerd, dat Lord *Ponsonby* van zijn veeloffers wederom had afgezien.

— Uit Athene heeft men berigten tot den 6den december. De tijdingen van het heerschen der cholera te Athene had er veel indruk gemaakt; men vreesde, dat de terugkomst des konings er door vertraagd zoude worden. Te Athene zelve heerschte de beste gezondheidstoestand, gelijk eene gewenschte rust door het geheele land; alleen in den Peloponnesus hoorde men weder over rooverijen klagen. Het aftreden van den graaf *Armansperg* meende men daardoor nader bevestigd te zien, dat hij zijne woning niet op nieuw weder ingehuurd had. Tusschen hem en den engelschen gezant was eene groote koelte ontstaan, die te meer de aandacht trok, omdat beide vroeger te zamen zeer bevriend waren. Overigens was er weinig staatkundig nieuws.

— Te Kirchberg is den 25sten overleden Z. D. de vorst *George Lodewijk Moritz van Hohenlohe Kirchberg*, hoofd van zijn geslacht.

— Te Weenen waren den 24sten December genoteerd: 5 pCt. 103¾; 4 pCt. 99¾; 3 pCt. 74$\frac{1}{16}$; Bankactien 1397.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 3den Januarij.

De *Staats Courant* behelst heden de wetten van 21 December, als die tot vaststelling van de begrooting en der middelen tot dekking van de uitgaven der begrooting over 1837; die omtrent den inkoop en de aflossing van schuld, en die tot uitbreiding van den tijd voor welke de reglementen op den turf-accijns, in irreguliere veenderijen, kunnen worden vastgesteld.

— Uit 's Gravenhage schrijft men van gisteren:

Zijne Excell. de Minister van Financien heeft een zeer onrustigen nacht gehad en blijft in eenen even hoogst bedenkelijken toestand verkeeren.

— In den loop van het jaar 1836 zijn te Amsterdam aangekomen 1696 zeeschepen.

— Gedurende het afgeloopen jaar zijn binnen Amsterdam en deszelfs regtsgebied overleden 7076 personen, geboren 7299 kinderen namelijk 3721 jongens en 3508 meisjes; er zijn 2116 paren in den echt verbonden, en er hebben 11 echtscheidingen plaats gehad.

— In het afgeloopen jaar zijn van Dordrecht naar zee gegaan 273 schepen en aldaar aangekomen 251, welke aangebragt hebben 20,445 lasten. Het jaar te voren, in 1835, waren 18 schepen minder uitgezeild, 37 minder aangekomen, en 3076 lasten minder aangebragt.

— Het ijs op de rivier voor Dordrecht heeft zich, sedert laatstleden zaturdag, verscheiden malen, doch slechts kortstondig gezet, zijnde telkens met de eb wederom drijvende geworden, zoo als het op gisteren, met veel afkomend ijs, nog was. In de Noord al [illegible] het onbewegelijk, en de ingevallen dooi zal nog eenige dagen moeten aanhouden om het daar te zien opruimen.

— Men schrijft uit Koppenhagen d. d. 27 December het volgende:

In de laatste tijden zijn aan de zee-defensie dezer stad, aan de vesting Rendsburg en aan de strand-batterijen van Kronberg belangrijke verbeteringen gemaakt. Het arsenaal is langzamerhand voorzien geworden van nieuwe, doelmatige wapenen voor infanterie en jagers, en het korps der artillerie heeft onlangs uit Zweden eene bezending van omtrent 100 nieuwe zes- en twaalfponder ijzer veld-geschut, en 70 ijzeren bom-ketels van 84 ponds bommen, ter kust-verdediging, ontvangen.

— In den *New-York Evening Post* leest men: Ter naauwernood zijn elf maanden verloopen, sedert den voorbeeldeloozen brand, die een groot gedeelte van onze stad heeft verwoest, en reeds zijn de geteisterde wijken bijna geheel op nieuw volgebouwd met fraaije en gemakkelijke huizen, die in voorkomen en aanzien bij de vroegere zigtbaar hebben gewonnen. De opbouw der beurs gaat snel voort, en in geval de winter niet te vroeg wordt, zal men wel binnen weinig tijd, een trotsch en deftig gebouw aanschouwen, geëvenredigd aan al de vereischten van onzen koophandel. Het is eene verblijdende daadzaak, dat onze stad, ongeacht de algemeen gevoelde gedruktheid der fondsenmarkt en de door den brand geleden verliezen, in haren toenemenden handelsopbloei, niet merkbaar is gestuit geworden.

— In de Amerikaansche nieuwsbladen wordt eene vreemdsoortige tentoonstelling aangekondigd, verbeeldende eene vereeniging van 56 figuren, die de onderteekenaars van de Amerikaansche onafhankelijkheids-verklaring voorstellen, vervaardigd uit eene compositie ter grootte van het natuurlijke leven, gekleed in het kostuum van den toenmaligen tijd, en gerangschikt als in het kongres, toen het in 1776 het onvergankelijke document onderteekenden, hetwelk hun land de vrijheid verschafte. Het geheel vertoont een zeer indrukwekkend voorkomen.

— Blijkens de *Philadelphia Gazette*, ontdekten onlangs eenige kinderen, die op den oever der Delaware speelden, een zonderling beest, dat uit de rivier op hen aankwam; verschrikt namen zij de vlugt en verhaalden t'huis het voorval; daarop begaven eenige landlieden zich naar de rivier en zagen toen, dat het een vervaarlijk groote aligator was, die tegen den oever was opgekropen; niet zonder gevaar werd het monster gedood. Men verdiepte zich in gissingen, hoe deze bewoner der heete landstreken op die koudere hoogte is gekomen.

De berigten uit Belgie van gisteren houden niets bijzonders. — Ter Antwerpsche beurs van gisteren (2 *Januarij*) waren genoteerd: Belg. 100⅝; O. Metall. 103¾; Spanje Ardoin 19⅝; Differed 8¼; Nap. renten 92⅞; B. Tavolière 56; Sicil. [illegible]; Rom. L. [illegible]; Id. te Antw. 98½; Bras. 84. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam ⅛ pCt. verlies K. z.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (2 *Januarij*) waren genoteerd: Werkel. Schuld 2½ pCt. 53⅛, [illegible]; dito 5 pCt. 100⅝, [illegible]; Kansb. [illegible]; Amort-Syndic. 4½ pCt. 90[illegible]; dito 3½ pCt. 79⅛; Handelm. 138 [illegible]; Sp. Ardoins 85 [illegible] 19[illegible]; dito onbep. st. 19[illegible]; Coup. [illegible]; Metall. 5 pCt. 100[illegible]; Pernam. 12⅝.

Aan de Graanmarkt te Amsterdam is gisteren niets omgegaan.

*** Heden beviel van eenen *ZOON* M. APPEL, geliefde Echtgenoote van

G. H. VAN DER EB,

Officier van Gezondheid, 2de klasse

's Bosch, den 2 *Jan.* 1837. *1ste Batt. 7e Afd.*

(Eenige Kennisgeving.)

BOEKENVERSLAG

TOT AANWIJZING VAN DEN INHOUD EN DE STREKKING VAN NIEUW UITKOMENDE WERKEN

zonder Recensie.

Op algemeen te kennen gegeven verlangen zal de tweede jaargang van dit, in zijn soort, eenig Tijdschrift, voortaan niet meer met *twee* losse vellen om de maand, maar met *zes* ingenaaide, en van omslag voorziene, vellen druks om de drie maanden, aanvang nemende met de maand Maart, worden uitgegeven bij den Boekhandelaar E. P. STERK, te *Breda*, tegen den prijs van slechts *f* 3,60 voor den geheelen Jaargang; bestellingen daarop kunnen bij alle Boekhandelaren en bij de meeste Postdirecteuren geplaatst worden, tot den 15den Januarij 1837. Van den eersten Jaargang van dit Tijdschrift, aanvangende met 1 Mei 1836, uit welke de geheele onpartijdige en volledige bewerking kan blijken, zijn nog ingenaaide exemplaren tegen den prijs van *f* 2,40 alom verkrijgbaar.

Door bovengenoemden Boekhandelaar zal op 16 Januarij 1837 ten zijnen huizen worden verkocht eene aanzienlijke verzameling van BOEKEN, in onderscheidene Talen en Wetenschappen, onder welke vele zeldzaam voorkomende werken, eenige KAARTEN en PLATEN, eene zeer goede Kunstdraaibank met eenige instrumenten, drie Electriseer Machines, eene bijzondere groote Telescoop. Alles is Zaturdag den 14 Januarij voor een ieder te zien. Catalogussen worden op franco aanvrage franco (*gratis*) toegezonden.

*** Door BROESE & COMP. te Breda, is op den 3 Januarij 1837 aan het Edel Achtbaar Bestuur hunner woonplaats ter vertaling in het Nederduitsch vertoond:

GRUNDZÜGE DER TAKTIK DER DREI WAFFEN. Infanterie, Kavallerie und Artillerie. Bearbeitet von HEINRICH VON BRANDT, *Königl. Preuss. Major.* Berlin 1833.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.